

Hoeveel chromosomen hebben imkers?

Onder bovenstaande variant op een reeks artikelen van Job van Praagh in Bijen heeft Catherine Reker een controverse aan de kaak gesteld. Haar gedachten hierover de vrije loop latend schrijft zij:

Sektarisme

310 Zittend in de ontwakende natuur heb ik zojuist in twee verschillende tijdschriften gelezen: Ten eerste, in het blad van BBV (Buckfast Belangen Verenigd) een op heldere wijze beschreven, interessante uitleg over de familiebanden tussen Buckfastbijen en Carnica's en de eventuele verschillend uitgevoerde bijendans door deze rassen. Ten tweede, in 'betere bijen op onze standen', uitgegeven o.a. door Jean Camerlinck van de KVI (Koninklijke Vlaamse Imkersbond) die zelf met Carnicabijen werkt, een artikel van zijn hand over selectie.

Al lezend schiet mij onwillekeurig de vraag door het hoofd waarom imkers vaak zo fanatiek een zeker sektarisme willen prediken? De artikelen waar ik hierboven op doelde zijn wars van fanatisme. Toch kom je het zo vaak tegen. Ik vraag me daarbij af of het dan nog wel gaat om bijenhouden, onze gezamenlijke hobby, of gaat het over je gelijk halen? Anderen met een beschuldigende vinger nawijzen?

De bekende Duitse theoloog Drewermann zegt ergens: 'De kerk heeft de plaats van God ingenomen. Neemt men de mens zijn vrijheid af dan houdt hij op mens te zijn.' Een parallel met de imkerij drong zich aan mij op. De naam van het ras heeft de plaats van de bij ingenomen. Er is een complete verzuiling aan het plaatsvinden tussen aanhangers van de verschillende bijenrassen.

Met respect

Je hoort wel beweren: 'Zonder fusie van imkers-organisaties komen we er niet.' Nu, laat ons eerst maar eens met respect 'andersdenkenden' de vrijheid gunnen die zij verdienen. Of het nu om Buckfast zus of zo gaat, om Carnica dit of dat of om de 'Bommel' (kruising tussen bij en hommelt). We houden van bijen en daarom houden we bijen. Op welke wijze we verder bijen houden, daarin verschillen we van persoon tot persoon. Degenen die een bijenvolk hebben uit verwondering over pure natuur die van dichtbij te observeren is bij de omgang met honingbijen zijn daar volmaakt gelukkig mee. Anderen zijn produktiegericht,

misschien telen zij moeren, of oogsten honderd kilo honing per volk. Een derde groep heeft adequate kennis om met succes bestuivingsimker te kunnen zijn. Met welke bij dat allemaal gebeurt?

Vershillen toegestaan

Misschien is het de spreiding van genetisch materiaal die ons imkers in zoveel sub-volken verdeelt. Evenals de koningin met zoveel darren paart om de soort gezond te houden, met veel genetische variatie. Zoveel soorten imkers en even zoveel rassen bijen kunnen in ons voortbestaan helpen. We mógen verschillen, alsjeblieft. Geen naijver naar mensen die ondernemend zijn en iets nieuws proberen. Wees maar nieuwsgierig naar hun bevindingen en luister met respect naar elkaar.

In plaats van bijen te promoten zoeken sommige imkers nu regelmatig de aandacht van de pers met beschuldigingen naar anderen en negatieve uitspraken over elkaar.

Een gezonde imkerij heeft al onze energie nodig. Het valt me op dat we vaak zo eensgezind en enthousiast zijn tijdens lezingen waar over bijen wordt gepraat. Even vaak treffen mij de polemieken die ontstaan tijdens vergaderingen. Een simplistische voorstelling van zaken? Wellicht. Maar ik roep op om samen de schouders te zetten onder de bevordering van de bijenteelt. Let wel: zonder hoofdletters en zonder onderscheid naar voorkeur.

Dit moest mij bij het begin van een nieuw imkerseizoen even van het hart. In die natuur hebben wij in ieder geval een gezamenlijke noemer: onze bijen!
Catherine Reker, bijengek

Wintersterfte, enkele andere gezichtspunten

In Bijen 5(4): 142 'Nogmaals wintersterfte' beschrijft de heer A.P. Kole zijn droevige ervaringen met wintersterfte. Graag wil ik een drietal gezichtspunten naar voren brengen die mijns inziens een rol spelen bij het verschijnsel wintersterfte.

Wintersterfte is een gecompliceerd verschijnsel. Daarbij zijn vele factoren in het spel. Een factor waar zelden of nooit over wordt gesproken is de aan- of afwezigheid van aardstralen. Het is aannemelijk dat bijenvolken een langdurig verblijf op plaatsen waar aardstralen zijn niet overleven. De heer Kole heeft

sinds tien jaar last van wintersterfte. Indien de volken die doodgaan steeds op dezelfde plaats staan dan is het zeer wel mogelijk dat aardstralen de boosdoener zijn. De hulp inroepen van een ervaren wicherloeder, en de bijstand en directe omgeving laten onderzoeken.

Ik ben zeer geïnteresseerd in ervaringen van imkers en bijen met aardstralen. Wellicht kunnen andere imkers hun voordeel doen met het uitwisselen van ervaringen in Bijen. Een probleem bij het aardstralenonderzoek is het kwalitatieve karakter. Modern wetenschappelijk onderzoek is vooral georiënteerd op kwantitatieve gegevens en dat ligt wat lastig.

Een tweede gezichtspunt wat ik te berde wil brengen is de methode van imkeren. De heer Kole schrijft daar niets over. Zeer algemeen gebruikelijk is het toepassen van zwermverhindering door gebruik te maken van het feit dat moerloze volken redcellen gaan trekken. Een redcel is een kunstgreep van een moerloos volk om te overleven. In het algemeen zijn redcelmoeren van mindere kwaliteit dan moeren uit echte moerdoppen. Door systematisch met redcelmoeren verder te kweken vermindert de vitaliteit van de volken. Het ligt voor de hand om te veronderstellen dat minder vitale volken de moeilijke winterperiode niet zullen overleven. Ik geef in overweging om de bijen gewoon te laten zwermen. Wat maakt het uit of je zo nu en dan een zwerm mist of dat ze 's winters doodgaan? Een belangrijk bijkomend voordeel van het zwermen is de broedloze periode waarin ontzettend veel varroamijten vallen zonder dat chemische bestrijdingsmiddelen nodig zijn.

Als derde gezichtspunt wil ik de kwaliteit van het wintervoer aansnijden. Met de kwantiteit zit het bij de heer Kole wel goed, maar hij schrijft niets over de kwaliteit. Hoeveel honing mogen de bijen zelf houden? En de suikeroplossing gaat daar nog kamillethee (of andere inwinterkruiden) doorheen?

Tenslotte nog iets over de Steen der Wijzen. Nou die bezit ik zeker niet, maar het zou mij verbazen als we als imkers gezamenlijk hem ook niet zouden hebben. Ieder van ons heeft vast wel een klein stukje. Maar nu nog in elkaar zetten. Dat kan door onze ervaringen uit te wisselen, zowel positieve als negatieve ervaringen. Van beide kunnen we immers wat leren. Ik hoop dan ook van ganser harte dat veel imkers hun ervaringen in Bijen zullen vertellen.
Hans Meyer, Zeist

Bijesteken behandelen

Een reactie die bij me opkwam bij het lezen van 'Bijesteken behandelen' in Bijen 4(9): 234 is de volgende: Bijesteken behandelen is twee, maar bijensteken voorkomen is één! Het is zaak om op de juiste manier gebruik te maken van rook bij het lostrekken van dekplanken, dekkleedjes, of, zoals in het geval van Claudio van de Wetering, een plaatrooster. Het is belangrijk dat alle bijen even met rook in aanraking komen. Dus niet in één keer de dekplank lostrekken maar eerst de dekplank een beetje optillen en vervolgens meteen wat rook eronder blazen. Op deze manier ontsnappen er geen bijen die niet met rook in contact zijn geweest en agressie blijft achterwege.

J.G. Nolst Trenité, voorzitter VBBN Velsen e.o.

311

Kappen of injecteren!

Bij toeval ontdekte ik dat de lindebomen, mogelijk ook esdoorn en andere honingdauwgevendende bomen, in Sittard, geïnjecteerd waren met de voor bijen en hommels uiterst giftige stof Orthene. Onder deze bomen lagen hier en daar dode hommels en bijen. Een wandelaar vertelde mij dat de bomen een week daarvoor door de Heidemij waren geïnjecteerd. Het was hem opgevallen dat het twee tot drie dagen daarna onder en om deze bomen bezaaid lag met dode bijen en hommels. Dat er een week later nog maar beperkt dode bijen en hommels lagen wordt veroorzaakt door een aantal factoren. Mezen, egels, muizen e.a. eten deze dode of verlamde insecten op, met alle negatieve gevolgen nadien. De informatie in de volken van deze dracht neemt af met het afsterven van de haalbijen. En heeft het injecteren na 2 à 3 dagen haar volle uitwerking op de op de boom verblijvende schild- en dopluizen. Na het afsterven van deze 'parasiterende' Lachniden (luizen) zal ook de productie van honingdauw wegvallen. In deze 2 à 3 dagen zullen wel bijen en hommels gretig met de licht met Orthene besmette honingdauw snoepen. Alle kleine beetjes, zijn voor bijen en hommels in dit geval al gauw te veel. Thuisgekomen heb ik onmiddellijk de AID gebeld, welke binnen een uur op de plaats des onheils was (pluimpje). Na informatie ingewonnen te hebben bij de Openbare Werken van de gemeente

Sittard, bleek het niet te gaan om een overtreding. Twee jaar geleden heeft de Heidemij in Maastricht als proefproject lindebomen geïnjecteerd en sinds 21 april 1994 is het injecteren van laanbomen, ter bestrijding van schild- en dopluizen toegestaan.

Dit alleen voor de bescherming van onze heilige koe, de auto. Om deze reden hebben vele gemeenten moeten kiezen tussen kappen of injecteren. Om het straatbeeld te behouden met (levend) groen en de milieubewustwording een niet al te grote deuk te geven is ook in de gemeente Sittard gekozen voor een relatief onopvallende manier: d.m.v. injectering het leven in het groen om zeep te helpen. Het injecteren van laanbomen tegen de schild- en dopluizen is alleen toegestaan indien de boom volledig is uitgebloeid met als laatste toelaatbare datum 15 augustus.

312 Oplettendheid van iedere imker, bij het injecteren van laanbomen, is zeker op zijn plaats.

Helaas sterven onschatbare hoeveelheden bijen en hommels ondanks de zo goed bedoelde veiligheids-termijn. Een zeer gerenomeerd Sittards imker was het opgevallen dat zijn gezonde, zeer sterke volken, kort na de lindebloei, aanzienlijk in sterkte waren teruggelopen. Dit sinds twee jaar.

P. Elshout, Susteren

Proevenboekje Ambrosiushoeve

De Stichting Landelijk Proefbedrijf voor Insektenbestuiving en Bijenhouderij 'Ambrosiushoeve' heeft een proevenboekje uitgebracht. Dit omvat de verslagen van het onderzoek van de Ambrosiushoeve over de jaren 1992 t/m 1994. In dit boekje worden de onderzoeken beschreven van vier hoofdthema's, te weten: teelt van honingbijen en andere bestuivende insekten, bijenziekten, bestuiving en gewasbeschermingsmiddelen.

Het proevenboekje is te bestellen door overmaking van f8,20 op rekeningnummer 15.12.03.814 van de Ambrosiushoeve bij de Rabobank in Tilburg. Het gironummer van de bank is 10.88.813.

Reacties voor deze rubriek graag sturen naar:
Vraag & Antwoord, Postbus 198, 6720 AD, Bennekom.

15. Het overleven van varroamijten na het koppen van darrebroed

Is het u bekend hoe het zit met de overlevingskans van de varroamijt in gekopt darrebroed? Is het nodig dat de poppen uit de cellen worden getrokken of kan dit aan de bijen worden overgelaten? Ik meen te weten dat deze pop weer kan dienen voor de voedselbereiding door de voedsterbijen. Deze gedachten speelden mij door het hoofd bij het afwerken van de darreraatmethode. Dit vraagt G.P. Met, uit Vorden. *Bij het toepassen van een darreraatmethode is het van belang om het darrebroed na het koppen uit de cellen te verwijderen, bijvoorbeeld door het uitspoelen van de raat met een waterstraal of handdouche. Nadat deze raat aan de lucht gedroogd is kan hij opnieuw worden gebruikt.*

Het is niet aan te bevelen om dit werk door de bijen te laten opknappen omdat in de gekopte darrecellen nog veel mijten aanwezig kunnen zijn. Alhoewel bijen de jonge larven wel opeten worden oudere larven en beschadigde poppen als regel naar buiten gesleept.

16. Toelating bestrijdingsmiddelen

In het verslag van de bijeenkomst van de Bedrijfsraad las ik over de beëindiging van de toelating van mierezuurplaten. Wat wordt hier precies mee bedoeld? ook een vraag van G.P. Met, Vorden.

Het *toelaten van een bestrijdingsmiddel bijvoorbeeld voor het gebruik in bijenvolken tegen de varroamijt moet door een organisatie worden aangevraagd bij het College Toelating Bestrijdingsmiddelen. Deze toelating wordt alleen verstrekt wanneer het op de aangegeven wijze gebruiken van dit bestrijdingsmiddel geen gevaar oplevert voor de mens (de consument van bijen producten) en voor de bijen. Wanneer uit onderzoek blijkt dat het bestrijdingsmiddel aan de gestelde eisen voldoet, verstrekt dit College, na betaling van een bepaald bedrag door de aanvragende organisatie, de toelating van het bestrijdingsmiddel. De toelatingsperiode is van beperkte duur, wanneer het College onder voorbehoud een toelating verstrekt en aan de producent van het bestrijdingsmiddel verdergaande eisen stelt zoals bijvoorbeeld schadelijkheid van het bestrijdingsmiddel voor de natuur. Zie ook: A. de Ruijter: De toelating van bestrijdingsmiddelen in Nederland, Bijen 3(6): 174-175 (1994).*